

שיטות חדשות לפיזור הפגנות

רשימת חללי 28.12.1948 בירושלים כל- לה עשרה ערבים וחמשה יהודים. בין היי הודים היה ד"ר להרס, רופא יהודי שנהרג בעוברי רבניו אחד למשנהו בבית-החולים הממשלתי בבית-צפפה שהיה מאוכלס ערביים בלבד.

שלושה ערבים מזויינים ניגשו אל הר"ר פא הערבי ואל האחיות שהלכו יחד עם הדופא היהודי ושאלום: "איזה היהודי?" הדופא הערבי והאחיות עמדו מן הצד שעה שהכנופיה "סיכ" בדר' להרס.

אין זאת אלא עובדה אחת ממאות העובדות שגרשמו ביומנו של יוסף קליר. את ה' יומן ניהל קליר כה'29 לנובמבר 1947, יום החלטת אר"ם על החלוקה עד ה'12 במאי 1949, בו נתקבלה ישראל כחברה ה'59 לאר"ם.

הסיואמי לא הופיעו בעד חלוקה ארץ-ישראל הצביעו 33 מדינות, נגדה — 13. עשר מדינות נמנעו להצביע ומדינה אחת (סיאם) מצאה פתרון נוח במיוחד. נציגה לא הופיע להצבעה. כעבור שנה וחצי הכירו בישראל עשרות מדינות, בהן הריפובליקה סאן-מרינו שבאסיליה, בת 13 אלף התושבים.

ב'18 החודשים האלה ארעו כמה דברים, ב'16.2.1948 למשל גנבו ערבים את המכונית האחרונה של מחלקת העבודות הציבוריות בצפת לעיני השוטרים הערביים במשטרת הר כנעני. ב'3.1948 מסרו על שיטה יעילה שמשטרת קהיר החלה נוקטת בה לפיזור הפגנות: היא מאיימת על המפגינים שאם לא יתפורו יגויסו לצבא השחרור ה'ארצישראלי.

ב'11.3.1948, שעה ש'240 צירים בפר' למנט הבריטי הצביעו בעד חוק סיום ה'מנדט (30 התנגדו), פוטר השוטר הבריטי רוג'ר ברי משרותו במשטרה הארצישראלי לית הוחזר לאנגליה. עתו: הוא עזר לתורשיבים יהודים משכונת קסטון הירושלמית להעביר את הפציהם למקומות יותר בטוחים.

עוד לפני שאר"ם הוציא מילון דולר לחדש לפיקוח על ההפוגה בארץ-ישראל סיכמו שלטונות המנדט את אבידות שני הצדדים ב'3.5.1948: 1256 יהודים הרוגים (2102 פצועים) 3569 ערבים הרוגים (4163 פצועים). כעבור חודשיים ישב קפיטן ערבי (של הלגיון) עם כמה קציני צה"ל בקו ה'חזית הירושלמי, שמה את כוס התה שה' גיש לו אחר מאנשיו ואמר: "ולואי ויביא אללה את סוף המלחמה לפני כוס התה הבאה!"

• ממנדט למדינה (287 ע') — יוסף קליר — ראובן מס. (1,600 ל"ה)

חלום הבלהות בנצרת

(המשך מעמוד 5)

הוא אמר בהצביעו לחור עמוק בצדו. "כאן היא נשכה אותי", בהצביעו לכתפו, "כאן נפצעתי כשהפילה אותי על הרצפה ואלה" — בהרימו את מכנסיו — "סימני הפריומוס". מי זאת היא? שאלתי.

הילד, שגילו מגיע אולי לשמונה שנים, הביט בי בפשטות והשיב: "מאמא דלאל".

כל תפילה, שעתיים

סביבת-החולים נסענו לביתו של יוסף בדר' ראן. וזה סיפורו: "לפני המלחמה חייתי בחיפה. היו לי בתים ורכוש — תנאי היו מרווחים. מקצועי הראשון הוא הנגרות. מש' עזבו הערבים את חיפה, ברחתי עם משפחתי לכפר שימה. שלידי בירות, בלבנון. באותו כפר הקים המוסרן שני מוסדות ליתומים — אחד לילדים ואחד לילדות — בסך הכל כשש מאות יתומים, בני פליטים פלסטינאים. המ' נהלת של שני המוסדות היתה דלאל מיכאיל ראסי שבאה עם חלק מהילדים מכפר קנא, שם היה מוסד דומה".

תחילה, עזרו יוסף ואשתו למוסד בכל אשר יכלו. מדי פעם נקרא יוסף לבצע כמה עבודות נגרות במוסד ואילו אשתו התנדבה לתפור בגדים בשביל היתומים. במוסד לילדות הוא גם ראה שני ילדים: אחד בשם מישל והשני בעל שם נשי, מלכה. אמרו לו שהוא נקרא כך על שם אמו מלכה, שנשארה ב'פלסטיין.

יום אחד נקרא לעשות ארגו בשביל המור' סד. שם הוא שמע כי מלכה מת מוות מס' תורי. "אני לא שמתי לב לדבר", הוא הודה. "אמרו שהגופה היתה מונחת תחת ארגו ב' אחד החדרים אבל אני לא התעניינתי בזה; אלה סיפורי ילדות, אמרתי לעצמי ולמרות שמאותו יום לא ראיתי יותר את מלכה, הש' תלתי בכל הזדמנות להכחיש את השמועות הרעות שהושמעו על דלאל. הרי היא אשה יראת שמים ומתפללת, אמרתי לאנשים. כל תפילה שלה אורכת שעתיים".

בסוף 1949 חזר המוסד לנצרת. כעבור חודשיים עבר גם יוסף בדר'אן את הגבול והתיישב בנצרת. גם כאן הוא נקרא לבצע עבודות נגרות בשביל מוסד היתומים. הוא גם נקרא כל פעם שאחת הפגנות ברחה כדי לחפש אותה ולהחזירה.

יום אחד הסתלקה בחורה בשם טרו בנדר. יצאתי לחיפה והחזרתי אותה למוסד. ואז, במו עיני, ראיתי כציד דלאל מתנפלת עליה ונותנת לה 40 או 50 סטירות לחי חוקות. לא יכולתי לסבול את המחזה וביקשתי ממנה שתפסיק, ואז צעקה לי דלאל: אבו רג'א (כך קראה לי), אם תמצא מי שיהרוג את הילדה הזאת, אני מוכנה לשלם לו כסף! פעם באה לבקר אותנו את חופיק, המ' בשלת המיוחדת העובדת במוסד כל יום ששי ושבת כדי לבשל אוכל בשביל המוסרן המ' בקר שם כל שבוע. דרך אגב היא סיפרה לנו על תינוק שהובא למוסד וכיצד הוא נעלם באחד הלילות. דלאל אמרה לה שהעבירה אותו לחדר אחר כדי שלא יפריע לאחרים עם בכיו, אבל הבנות סיפרו לה כיצד הוא נקבר בחצר עליידי מרים והמורה אדלייד".

לכל אדם, שיטות משלו

בדרך חזרה העירה עצרנו את המכונית מול חומה ארוכה וגבוהה, אשר דלת אפורה

תבוא. התאורנו בסבלנות התישבנו על המרפסת. הבניין היה דומם, מאחר שרוב הבנות עזבו אותו לאחר גילוי הקבר בחצר (חלק ניכר למשפחותיהן מעבר לגבול הלבנוני). רק תשע בנות נשארו בו והן נהגו מאוחדות חופ' שה שהוכרו באופן יוצא מן הכלל.

כעבור שעה נשאה סבלנותנו פרי: אמנם קוינו שנוכל לראות את אדלייד, אך במקומה התחמנו באופה ובמבטלת של המוסד — ערביה זקנה ומקומטת, עטופה שחורים אשר כתובת קעקע על זרועה העידה על נוצריותה. "רק מאז שהסיידה דלאל הלכה אני לנה במוסד", היא סיפרה. "עד אז באתי רק לבשל



מקום הקבורה. זוהי תמונה כללית של החצר האחורית של מוסד היתומים בווספיה. העיגול מסמן את המקום בו גילתה המשטרה את שלד התינוק שנקבר שם בחשאי לפני שנה.

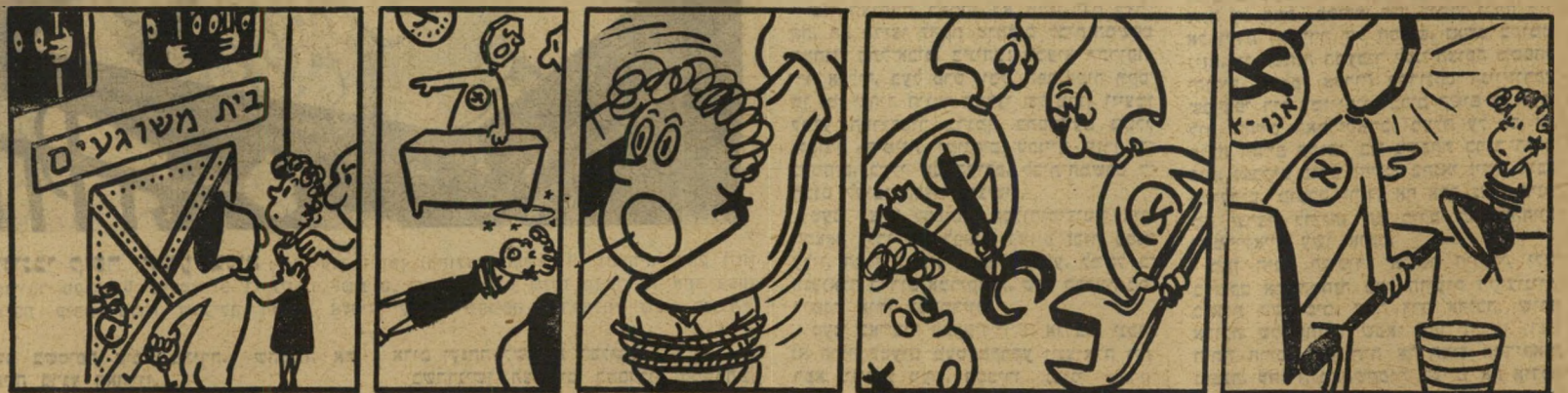
עליה, אמרתי; "רצוננו לתת לה את האפי' שרות להגיב עליהן ולהסביר לנו את עמי' דתה". אך הניזרה לא נראתה משוכנעת: כדי לראות את הגברת דלאל עלינו להשיג אישור המוסרן הכים. גם כאשר, לאחר שיר' דולים, הלכה לשאול את דלאל אם רצונה לראות אותנו ידענו את התשובה מראש: לא. הגברת דלאל אינה רוצה לראות שום עיתונאים.

מדוע היא עוד עובדת במוסד? יש לי כאן את נכדתי, בת בני המנות. אני שומרת עליה".

למחרת ניגשתי לביתו של המוסרן בחיפה. רציתי לשמוע מפיו מה דעתו על הדברים ששמעתי על מוסדו, האם ידע את אשר ארע שם משך השנים? אך המוסרן הצטער: הוא אינו יכול לראות אותי. נוסף לזה אין לו גם מה לומר על כל העניין. ואילו מי שמסר את דבריו ידע להוסיף: "מבין אתה, זהו עניין קטן באמת. לכל אדם יש שיטות משלו לחנך ילדים. כנראה שנהלת המוסד הזה היתה קצת מחמירה, זה הכל".

אחר ביקור אחד חסרת-וצאות, חיכה לנו ביקור שני אשר אפשר היה להניח מראש כי לא יתן חוצאות מרובות יותר: ביקור במוסד עצמו, הווספיה המפורסם. קבוצה של ילדות ששיחקה על המרפסת הארוכה של הבניין ברחה מיד פנימה, קול מנעול הנסגר בחזקה הגיענו מבעד לדלת, דרך אחד ה' לונות המסורגים נתקבלה תשובת אחת הבי' נות: המורה אדלייד (האחראית במקום מאז העדרה של דלאל) איננה. לא ידוע גם מתי

הרפתקאות בעולם ההוא



משוגע שצמח על הגוף ממס' "אח", צעק ראש המפלגה. "היא אחת הטיפוסים המנוונים הנולדים לפעמים להורים חוליים. הביאו אותה לבית המשוגעים!" בלי דיבורים ממאמצם "הראש אינו הביאו אותה לביתה החדש..."

בכעס ראש מפלגת אנאונה, "הורדו אותו מיד!" שני לולואים מצויידיים בכלי עבודה, התנפלו על רותי וניסו להוריד את הראש, מתוך הנחה (מוטעית) שהוא מוברג בהברגה כראשי הלולואים אולם אחר שרותי התעלפה הרפו הלולואים ממאמצם "הראש אינו מוברג", הודיעו לראש המפלגה באכזבה, "זהו ראש

רותי הצטרפה למסע של אנשי מפלגת אנטייאנטי שיצאו לחטוף ילדים למפלגתם. אותם ליד מחנה-היורה נאסרה על-ידי השו' טרים של המפלגת אנאונה והובאה בפני ראש המפלגה "איזו זכות יש לך לראש טרוס-היסטורי?" צעק